

Asia: VN/20726/2023

Lausuntopyyntö; Arviomuistio väylämaksun pysyvästä puolittamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Satamat ry. kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä väylämaksun pysyvästä puolittamisesta.

Väylämaksu on kansallinen, veroluonteinen maksu, jonka kustannukset viime kädessä maksaa rahdinantajana toimivat yritykset mm. teollisuuden, kaupan tai matkailun aloilta. Suomen elinkeinoelämä ja teollisuus on täydellisen riippuvainen merikuljetusten toimivuudesta ja saatavuudesta. Merikuljetuksiin kohdistuu lisääntyneen sääntelyn myötä jälleen uutta kustannuspainetta, ja samaan aikaan meriliikenne on edelleen altis geopoliittisista tekijöistä johtuville markkinahäiriöille, jotka vaikuttavat kuljetusten saatavuuteen ja hintaan.

Suomen Satamat ry. toistaa aiemmin lausumansa näkemyksen, että kansallisesti tulisi luopua niistä veroluonteisista maksuista, kuten väylämaksu, jotka rasittavat merikuljetuksista riippuvaista teollisuutta ja matkustajaliikennettä. Luonteensa vuoksi vesiväylien investoinnit ja palvelut tulee kattaa yleisin verovaroin (kuten yritysten maksamin yhteisöverovaroin) ja siten kansallisesta väylämaksusta tulee luopua. Väylämaksun pysyvä puolitus on kuitenkin askel oikeaan suuntaan ja kannatettava toimenpide kuljetusten kustannusrasituksen hillitsemiseksi ja merikuljetuksiin liittyvien kustannusten ennakoitavuuden parantamiseksi tämän yhden elementin osalta. Suomen Satamat ry.:n näkemyksen mukaan väylämaksusta kokonaan luopuminen tulee kuitenkin pitää vaihtoehtona pitkän aikavälin linjauksia tehtäessä. Tätä vaihtoehtoa arvioitaessa tulisi ottaa huomioon valtionaloudellisten vaikutusten ja edellytysten ohella vaikutukset toimijoille kohdistuvaan kustannusrasitteeseen sekä Suomen logistiseen ja kokonaiskilpailukykyyn. Kansallisesti tulee välttää toimia, jotka lisäävät kustannuksia ja logistista takamatkaamme.

Suomen Satamat ry. kannattaa muissakin lausunnoissa esitettyä ehdotusta kansainvälisen risteilyliikenteen väylämaksun alentamisesta tai poistamisesta.

Arviomuistiossa on esitetty väylämaksun kantamisen resursseja ja kustannuksia, mutta muistio ei kuitenkaan tuo esiin samassa yhteydessä vertailukohtaa, jonka pohjalta väylämaksun kantamisen tehokkuutta voisi arvioida. Lisäksi on todettava, että vuosien varrella väylämaksujärjestelmän monimutkaisuus on lisääntynyt ja sen haluttu ohjausvaikutus sen myötä heikentynyt.

Lausuntopyynnössä esitettyyn kysymykseen ”Tulisiko väylämaksulain soveltamisalaan, maksuhinnastoon tai väylämaksun toimittamiseen liittyviä yksityiskohtia muuttaa jollain tapaa ja millä perusteella?” tuomme esiin ehdotuksen koskien väylämaksulain 5§ 6 momenttia [teksti nykyisellään]:

” Väylämaksua ei suoriteta aluksesta, joka ainoastaan aluksen kuntoonpanoa tai sen tarpeellisuuden tutkimista varten, polttoaineen ottamista varten tai muusta pakottavasta syystä poikkeaa Suomen satamaan jättämättä tai ottamatta lastia tai matkustajia.”

Väylämaksulain tulkintaa siitä, milloin alus voi käydä satamassa tai ankkuripaikalla ilman väylämaksua tulisi tarkastella uudelleen ja tehdä säädöksestä yksiselitteinen. Alukselta tulisi periä väylämaksu vain, kun se käy ottamassa tai jättämässä lastia tai matkustajia. Huoltotoimenpiteitä varten satamassa tulisi aina voida käydä ilman väylämaksua.

Tällä hetkellä väylämaksua peritään aina, kun alus ylittää Suomen aluevesirajan riippumatta siitä, käykö alus satamassa esimerkiksi vain polttoaineen ottamista varten. Viranomaisen on tulkinnut lakia niin, että vain pakottavasta syystä (esim. sairaustapaukset) satamakäynti on ollut mahdollinen ilman väylämaksua.

Jos aluksilla olisi mahdollisuus käydä suomalaisessa satamassa suorittamassa huoltotoimenpiteitä (esim. tankkaus, muonitus, korjaukset, miehistönvaihto) ilman väylämaksua, tuottaisi tämä lisää kysyntää meriliikenteen palveluille Suomessa. Tällä hetkellä nämä huoltoon liittyvät aluskäynnit ohjautuvat mm. Viroon, jossa käynti on edullisempaa.

Tässä yhteydessä olisi hyvä päivittää väylämaksulaki vastaamaan nykypäivän tarpeita. Alusten tarvitsemat huoltokäynnit olisivat erityisesti nyt laskusuhdanteessa satamille ja satamissa toimiville yrityksille tuiki tarpeellista lisäkysyntää, jota ei pidä valtion keräämillä väylämaksuilla estää. Ja jos huoltokäynnit voidaan suorittaa aluksen reitin kannalta optimaalisessa satamassa, myös päästöt vähenevät.

Karjalainen Piia
Suomen Satamat ry